

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 44/2022-41

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Martina Hopferová, proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č. k. 17 Er 57/2006 z 27. augusta 2021 a postupu, ktorý mu predchádzal, takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Košice I č. k. 17 Er 57/2006 z 27. augusta 2021 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Košice I č. k. 17 Er 57/2006 z 27. augusta 2021 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Okresnému súdu Košice I na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Košice I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **384,10 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva

podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) napadnutým uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia a postupom okresného súdu, ktorý mu predchádzal. Navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľovi náhradu trov konania.

2. Z obsahu sťažnosti a napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva tento skutkový stav:

V označenej exekučnej veci oprávneného o vymoženie 33,19 eur s príslušenstvom a trov exekúcie začatej 8. decembra 2005 sťažovateľ ako poverený súdny exekútor doručil okresnému súdu podnet na zastavenie exekúcie z dôvodu, že v predmetnom exekučnom konaní došlo k uplynutiu prekluzívnej lehoty. Okresný súd konajúci vyšším súdnym úradníkom (ďalej len „VSÚ“) vydal uznesenie z 20. novembra 2021, ktorým oprávnenému uložil povinnosť uhradiť sťažovateľovi trovy exekúcie v sume 28,66 eur. Proti označenému uzneseniu okresného súdu podal oprávnený sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením, ktorým zmenil rozhodnutie VSÚ tak, že exekúciu zastavil a povinného zaviazal uhradiť trovy exekúcie v rovnakej sume 28,66 eur. V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd uviedol, že návrh na vykonanie exekúcie bol podaný včas v rámci plynutia prekluzívnej lehoty, avšak v priebehu exekúcie sa exekučný titul stal neúčinný z dôvodu uplynutia prekluzívnej lehoty určenej na jeho vykonanie (lehota uplynula 4. júla 2006). Na majetok povinného bol vyhlásený konkurz 21. septembra 2016 uznesením sp. zn. 31 K 47/2016, avšak súd bol povinný prihliadať na časový priebeh jednotlivých právnych skutočností – preklúzie, ako aj vyhlásenie konkurzu. Keďže preklúzia v danom prípade nastala o desať rokov skôr, ako bol vyhlásený konkurz, okresný súd, prihliadajúc na podmienky konania, exekúciu zastavil z dôvodu objektívnej právnej skutočnosti uplynutia času, v dôsledku čoho sa exekučný titul stal nevykonateľným. Okresný súd dospel k záveru, že oprávnený svojím konaním nemohol procesne zaviniť zastavenie exekúcie a exekúcia nebola zastavená ani z dôvodu, že majetok povinného nepostačoval ani na úhradu trov exekúcie, preto neexistoval dôvod na aplikáciu § 203 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom do 1. apríla 2017 (ďalej len „Exekučný poriadok“), pre ktorý by mal súd zaviazat' oprávneného na úhradu trov exekúcie, preto zaviazal povinného.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ namieta, že 22. novembra 2016 podal podnet na zastavenie exekúcie z dôvodu uplynutia prekluzívnej lehoty (4. júla 2006) a uplatnil si nárok na náhradu trov exekúcie. Uvádza, že následne zistil, že na majetok povinného bol vyhlásený konkurz a súd o zastavení exekúcie z dôvodu preklúzie do toho času nerozhodol, preto doručil podnet na rozhodnutie o trovách exekúcie z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok povinného. Okresný súd rozhodujúci prostredníctvom VSÚ rozhodol o povinnosti uhradiť trovy exekúcie tak, že zaviazal oprávneného na úhradu trov exekúcie, prihliadajúc na účinky vyhlásenia konkurzu a *ex lege* zastavenie exekúcie. Sťažovateľ zastáva názor, že okresný súd rozhodujúci prostredníctvom VSÚ správne prihliadal

na *ex lege* zastavenie exekúcie, preto napadnuté uznesenie okresného súdu, ktorým okresný súd zastavil už raz *ex lege* zastavenú exekúciu, považuje za vecne nesprávne, nadbytočné, v dôsledku čoho nesprávne aplikoval ustanovenia právnych predpisov a svojvoľne zmenil výrok o uložení povinnosti nahradiť trovy exekúcie z oprávneného na povinného, čím mal zasiahnuť do jeho práv, keďže povinný je nemajetný, menej bonitný subjekt ako oprávnený. Uvedeným postupom a napadnutým uznesením mal okresný súd svojvoľne a arbitrárne zasiahnuť jednak do jeho procesných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a rovnako aj do jeho práv majetkovej povahy (zhoršenie jeho postavenia) podľa ústavy a dodatkového protokolu. Sťažovateľ si uvedomuje, že ide o relatívne malý zásah do jeho práv majetkovej povahy (sťažovateľ ju vníma ako škodu, pozn.), ale ingerenciu ústavného súdu považuje za nevyhnutnú, pretože oprávnený vo viacerých konaniach postupoval tak ako v jeho procesnej situácii. Odobrenie takéhoto postupu všeobecného súdu by mohlo podľa názoru sťažovateľa založiť neželanú prax pri rozhodovaní v obdobných prípadoch. Poukazuje na to, že oprávnený podal množstvo návrhov krátko pred uplynutím prekluzívnej lehoty.

4. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 44/2022-21 z 3. februára 2022 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu a postupom, ktorý mu predchádzal. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol.

5. Následne ústavný súd 10. februára 2022 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej ústavnej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. V ten istý deň zároveň upovedomil zúčastnené osoby Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (oprávnený v napadnutom exekučnom konaní) a [REDAKOVANÉ] (povinný v napadnutom exekučnom konaní) o práve vyjadriť sa k prijatej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnených osôb a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd vo svojom vyjadrení doručenom 23. februára 2022 chronologicky opísal priebeh napadnutého konania, v ktorom medzi iným uviedol, že 22. novembra 2016 sťažovateľ oznámil okresnému súdu, že 4. júla 2006 došlo k uplynutiu prekluzívnej lehoty, a navrhol exekúciu z dôvodu neprípustnosti zastaviť. Následne súdny exekútor oznámil súdu, že došlo k vyhláseniu konkurzu na majetok povinného, vrátil okresnému súdu poverenie na vykonanie exekúcie a žiadal rozhodnúť o trovách exekúcie, o čom okresný súd rozhodol uznesením VSÚ a následne z dôvodu podanej sťažnosti napadnutým uznesením. K veci samej okresný súd uviedol: „*Exekučné konanie ako celok je poznačené dlhšími obdobiami nečinnosti, ale aj nesústreďenou a neefektívnou činnosťou súdu, preto sťažnosť hodnotím ako dôvodnú.*“

7. V závere svojho stanoviska okresný súd vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

III.2. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

8. Zásielka ústavného súdu určená zúčastnenej osobe [REDAKOVANÉ] sa ústavnému súdu vrátila 16. februára 2022 ako nedoručená a zúčastnená osoba Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky svoje právo vyjadriť sa k prijatej sťažnosti v lehote nevyužila.

III.3. Replika sťažovateľa:

9. Sťažovateľ replikou doručenou 23. marca 2022 reagoval na vyjadrenie okresného súdu, v ktorej zotrval na dôvodnosti podanej sťažnosti. Zároveň vyjadril názor, že vyjadrenie okresného súdu nereflektovalo na podstatu sťažnosti. V závere svojej repliky vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

11. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že okresný súd napadnutým uznesením neprípustným spôsobom a na základe ústavne neakceptovateľných právnych záverov zasiahol do jeho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. Zároveň v dôsledku toho malo dôjsť aj do ústavne neudržateľného zásahu do jeho práv majetkovej povahy podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

12. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane pripomína, že všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej) v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu.

13. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu (I. ÚS 26/94).

14. V nadväznosti na sťažovateľove ťažiskové námietky ústavný súd konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

15. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré im predchádzali, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

16. Zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Pre rozhodnutie ústavného súdu bolo podstatné, či pochybenie všeobecného súdu, ktoré sa mu vyčíta, je natoľko intenzívne, že ho možno vyhodnotiť ako fundamentálne, prípadne ako pochybenie, ktoré je v príkrom rozpore s ústavnými princípmi.

17. Z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného vyplýva, že okresný súd exekúciu zastavil z dôvodu preklúzie exekučného titulu potom, čo sťažovateľ ako súdny exekútor okresnému súdu oznámil, že na majetok povinného bol vyhlásený konkurz. Svoje rozhodnutie (výrok o zastavení exekúcie) okresný súd odôvodnil tým, že ku preklúzii exekučného titulu došlo skôr ako k vyhláseniu konkurzu. V nadväznosti na to potom výrok o trovách exekúcie odôvodnil tým, že k zastaveniu exekúcie došlo z dôvodov, ktoré nie sú pričítateľné ani oprávnenému a nie je možné aplikovať § 203 ods. 2 Exekučného poriadku, keďže exekúcia nebola zastavená z dôvodu, že majetok povinného nepostačuje ani na úhradu trov exekúcie, preto neexistoval dôvod, pre ktorý by mal okresný súd zaviazat' oprávneného na úhradu trov exekúcie.

18. Ústavný súd považuje tieto nosné závery okresného súdu za mylné a v konečnom dôsledku aj ústavne neudržateľné. Nepochybuje o tom, že ku preklúzii exekučného titulu došlo skôr ako k vyhláseniu konkurzu na majetok povinného, avšak podľa názoru ústavného súdu okresný súd z uvedených skutkových okolností vyvodil nesprávne právne závery, teda vec nesprávne právne

posúdil. Samotná preklúzia exekučného titulu spôsobila nedostatok osobitnej (vecnej) podmienky konania, ktorá zakladala dôvod na zastavenie exekúcie pre jej neprípustnosť, avšak bolo potrebné o nej rozhodnúť. Vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd o zastavení exekúcie nerozhodol do vyhlásenia konkurzu na majetok povinného, po vyhlásení konkurzu na majetok povinného už tak urobiť nemohol, a to z dôvodu účinkov vyhlásenia konkurzu na majetok povinného, ktoré nastávajú *ex lege*.

19. Podľa § 48 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov už začaté konania o výkon rozhodnutia alebo exekučné konania sa vyhlásením konkurzu zastavujú.

20. Uvedené v okolnostiach posudzovanej veci znamenalo, že napadnuté exekučné konanie sa zastavilo *ex lege* vyhlásením konkurzu na majetok povinného (22. augusta 2017). Vychádzajúc z uvedeného, po zastavení exekúcie už okresný súd nemohol exekúciu výrokom zastaviť (výrok č. 1 napadnutého uznesenia znie „exekúciu zastavuje“). Okresný súd pochybil, ak napadnutým uznesením duplicitne zastavil exekúciu z iného, hoci aj skôr vzniknutého dôvodu na zastavenie exekúcie. Z formulácie výroku možno vyvodíť, že nejde o deklaratórny výrok, ale konštitutívny.

21. Okresný súd preto vydaním napadnutého uznesenia konal v rozpore s princípmi právneho štátu (čl. 2 ods. 2 ústavy) a zasiahol do už raz nastolenej právnej istoty z dôvodov, ktoré sú v právnom štáte neakceptovateľné. Ide o exces, ktorým boli popreté právne skutočnosti, ktoré nastali priamo zo zákona.

22. Vychádzajúc z uvedených zistení, ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením došlo k neprípustnému zásahu do základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

23. Sťažovateľ namietal aj porušenie svojich majetkových práv napadnutým uznesením, ktoré odôvodnil tým, že v dôsledku vecne nesprávneho výroku o zastavení exekúcie okresný súd dospel k nesprávnemu výroku o trovách exekúcie spočívajúceho v tom, že na náhradu trov exekúcie zaviazal povinného namiesto oprávneného. Uvedeným nesprávnym rozhodnutím malo dôjsť k zhoršeniu jeho majetkového postavenia. Argumentoval rozdielnou solventnosťou týchto subjektov, a tým pádom aj rozdielnou vymožitelnosťou priznaných trov exekúcie.

24. Ústavný súd po preskúmaní veci konštatuje, že okresný súd tým, že výrok o trovách exekúcie založil na zjavne mylných záveroch, potenciálne zasiahol aj do majetkovej sféry sťažovateľa, čo odôvodňuje záver ústavného súdu, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo aj k porušeniu označených práv majetkovej povahy podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu (bod 1 výroku nálezu).

25. Ústavný súd, vychádzajúc z porušenia označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením, napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze (bod 2 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

26. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

27. Ústavný súd priznal právnej zástupkyňi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom podľa § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov pozostávajúce z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby. Za dva úkony uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) patrí odmena v sume dvakrát po 181,17 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 10,87 eur. Za úkon vyjadrenie právnej zástupkyne k stanovisku okresného súdu doručené 23. marca 2022 ústavný súd odmenu nepriznal, keďže neobsahovalo žiadne nové skutočnosti ani argumentáciu, ktorá by ústavnému súdu nebola známa.

28. Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom tak, ako to vyplýva zo súdneho spisu, predstavujú sumu 384,10 eur (bod 3 výroku nálezu).

29. Priznanú náhradu trov konania je ústavný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

30. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu